

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Kulturavdelingen

Opplæringsavdelingen Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

13.06.2017

Deres ref.:

Saksbehandler: Jon Inge Zazzera
Direkte innvalg: 51 51 68 58

Saksnr. 17/13656
Løpenr. 45091/17
Dok.nr. 1
Arkivnr.

HØRINGSUTALELSE - HØRING OM FORSLAG TIL NY GENERELL DEL AV LÆREPLANVERKET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

Seksjon for allmenn kultur i Rogaland fylkeskommune har følgende innspill:

Vi mener at skolens ansvar for oppfølging og tilrettelegging av skolen som arena for kunst og kultur er svekket i ny overordnet del – verdier og prinsipper.

Dette området kan styrkes og tydeliggjøres ved å konkretisere skolens ansvar for implementering av Den kulturelle skolesekken (DKS) som etablert formidlingsordning.

Det bør stilles forventninger til hvordan skoleverket og kultursektor bedre kan samarbeide og samhandle i en langsiktig implementering av Den kulturelle skolesekken.

Den kulturelle skolesekken bygger på læreplanverkets del 2 – prinsipp for opplæring:
«For å utvikle elevenes kulturelle kompetanse for deltakelse i et multikulturelt samfunn skal opplæringen legge til rette for at elevene får kunnskaper om ulike kulturer og erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer. Opplæringen skal fremme kulturforståelse og bidra til utvikling av både selvinnsikt og identitet, respekt og toleranse. Elevene skal møte kunst og kulturformer som uttrykker både menneskers individualitet og fellesskap, og som stimulerer deres kreativitet og nyskapende evner. De skal også få mulighet til å bruke sine skapende evner gjennom ulike aktiviteter og uttrykksformer. Dette kan gi grunnlag for refleksjon, følelser og spontanitet.»

I sin kjerne kan begrepet kulturell kompetanse forankres i et humanistisk verdigrunnlag med likeverd, inkludering og mangfold. Kulturell kompetanse bygger på en forståelse og respekt for enkeltindividet og for det kollektive samfunn.

I Kunnskapsløftets del 2 – prinsipp for opplæring, blir det sagt at:

«For å utvikle elevenes kulturelle kompetanse for deltakelse i et multikulturelt samfunn skal opplæringen legge til rette for at elevene får kunnskap om ulike kulturer og erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer. (...) Elevene skal møte kunst og kulturformer som uttrykker både menneskers individualitet og fellesskap, og som stimulerer deres kreativitet og nyskapende evner.» (Vår utheving)

I forslag til ny overordnet del er begrepene *erfaring med og møte* fjernet og erstattet med mer generelle henvisninger f.eks. *«Skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring»* i innledningen til kapittel **1.2 Kultur, identitet og mangfold**. Under utdypingen av dette temaet knyttes kulturbegrepet til *«kristen og humanistisk arv og tradisjon»*. Skolen kan være et *«kulturelt,*

POSTADRESSE
Postboks 130 Sentrum
4001 STAVANGER

BESØKSADRESSE
Arkitekt Eckhoffsgt. 1
STAVANGER

TELEFON
51 51 66 00

ORGANISASJONSNR.
971045698

BANKGIRO: 3201.05.50520

E-POST: firmapost@rogfk.no

INTERNETT: www.rogfk.no

5#31.61707 c94.5667.4132.8920-0d0d6f6e6f07.3

språklig og livssynsmessig mangfold» og gi en «innsikt i lokal- nasjonal- og internasjonal kulturarv».

1.3 Kritisk tenkning og etisk bevissthet

Det er positivt at planen gir klare føringer for at skolen skal bidra til elevene blir nysgjerrige og utvikler forskertrang. En forutsetning for å utvikle vitenskapelig og kritisk tenking er tilgang til ulike kilder for informasjon og kunnskap. Informasjonsinnhenting og kildekritikk er praktiske ferdigheter som forutsetter tilgang til fysiske og digitale informasjonsressurser. Informasjonskompetanse er en kompleks kompetanse som omfatter alt fra å stille spørsmål, erkjenne informasjonsbehovet, kjenne til ulike kilder, forstå informasjonen i kildene, bruke informasjonen, dele kunnskapen med andre og dokumentere kildene. Skolebibliotekene er sentrale redskap for å utvikle informasjonskompetanse. Uten tilgang til et bredt utvalg av trykte og digitale kilder, er det umulig for elevene å tilegne seg denne kompetansen.

Vi foreslår følgende tillegg til kapittel 1.3:

Tilgang til informasjon og kunnskap er en grunnleggende forutsetning for å utvikle vitenskapelig og kritisk tenking. Skolen skal gi elevene tilgang til et bredt utvalg av trykte og digitale kilder til kunnskap og informasjon.

Den kulturelle skolesekken i Rogaland skal være en arena for et kulturelt mangfold i sjanger, estetikk, uttrykk og innhold. Kunsten er en skapende kraft i et demokratisk samfunn og en viktig faktor for kunnskap og korrektiv i samfunnsutviklingen. På denne måten er kunst og musikk en del av forutsetningen for debatt i det offentlige rom. Det er viktig at elevene får forståelsen av at samfunnet trenger kunsten og kunstneriske ytringer for å sikre mangfoldet. Å bruke kunsten som rom for dialog, påvirke omgivelser og egen utvikling er kjerneverdier i et demokrati. Den norske skole skal være en trygg og tilgjengelig arena for læring og bidra til å bygge ned skottet mellom samfunnsgrupper. Mangfoldet i kulturell skolesekk kan bidra til å styrke relevans i skolen for flere elever og motivere til et romsligere normalitetsbegrep.

Det er en intensjon i Den kulturelle skolesekken alle elever uansett geografi, økonomisk status, etnisitet og sosiale vaner sammen skal få oppleve formidling av profesjonell kunst i skoletiden. For elever i distrikter av Norge er DKS ofte eneste mulighet til å møte profesjonell kunst og kultur i oppveksten. På denne måten bidrar DKS til økt kompetanse, kjennskap til og inspirasjon omkring tematikken kulturelt mangfold.

Seksjon for Allmenn kultur mener den estetiske dimensjonen i samfunnet må sikres en god plass i skolen. Kunst som en uttrykksform er viktig for den enkeltes opplevelse og dannelsen.

Vår anbefaling er at Den kulturelle skolesekk omtales i den overordnede del som et felles tilbud som gir elevene erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer. Dette kunne vært lagt inn i punkt **1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang**.

I kapittel 1.4 står at *«elever som lærer om skapende områder som forskning, kultur, kunst og entreprenørskap, utvikler evnen til å bruke kunnskaper og ferdigheter for å gi stemme til erfaringer, finne svar på spørsmål og løse problemer.»* Likevel blir ikke viktigheten av å få erfaring med og møte ulike kunst og kulturformer blir ikke framhevet.

Vi mener dette kan bidra til å svekke kunst og kultur som selvstendige tema og opplevelser i skolen. Rogaland fylkeskommune leverer hvert skoleår kunst og kulturprogram i en bred og kvalitetssikret kulturell skolesekk for elever i grunnskoler og videregående skoler i fylket. Elevene

får i løpet av skoleåret god bredde av kulturelle opplevelser og utfordringer som bidrar til å utvikle den enkelte elevs egenutvikling og livskvalitet.

Fra Stortingsmelding nr. 8. «Kulturell skolesekk for framtida» (2007-2008):

«Barn og unge bør ha tilgang til eit kunst- og kulturtilbod som er likeverdig med det dei vaksne får. Møte med kunst og kultur gjennom heile oppveksten kan medverke til at barn og unge får opplevingar og kunnskap som kan danne grunnlag for deira egne kreative aktivitetar og evne til å vurdere ulike kunst- og kulturuttrykk. Å forstå kunst og kultur er i mange høve ein læringsprosess. Difor må barn og unge få høve til å utvikle ei omfattande kulturforståing slik at dei kan stå rusta til å møte og meistre utfordringane i kunnskapssamfunnet.»

Kunstopplevelse kan bidra til identitetsforståelse og modning. Det å oppleve kunst og musikk sammen med andre styrker gruppetilhørighet. Det å knekke kulturelle koder i historien og oppfatte det offentlige ordskiftet styrker individets evne til å forstå og delta i sin egen samtid. En innsikt i den kulturelle dimensjonen i samfunnet gir grobunn for kreativ egenutvikling, identitet og integritet.

Det å være del av et team, skape noe i en prosess, inspireres, motivere andre og uttrykke seg kunstnerisk har overføringsverdi til alle andre fag og idéutvikling i annen virksomhet i samfunnet. Kunsten åpne alle sanser og tenker det ennå utenkte. Innenfor kunsten tar eleven imot ligninger som ikke går opp og formler som ikke kan løses etter rette logiske linjer. Kreativiteten og improvisasjonen i kunstneriske prosesser våger å stå i kaoset.

Den subjektive betraktningen åpner for diskusjon og meningsbrytning. Det stimulerer tanken og øker innsikten om at samfunnet og menneskene er i evig endring. En bevisstgjøring av kunstens rolle og funksjon i samfunnet utvikles med flere kunstopplevelser. Kunnskapen øker som et bibliotek av innsikt i myter og forståelse av menneskeskelig adferd og historie. Dette er metoder kan være verdifull læring for kreativitet i andre fag og områder av livet.

1.4: Skaperglede, engasjement og utforskertrang

(siste setning, forslag til endring er uthevet):

Elever som lærer om og **opplever/erfarer** skapende områder som forskning, kultur, kunst og entreprenørskap, utvikler evnen til å bruke kunnskaper og ferdigheter for å gi stemme til erfaringer, finne svar på spørsmål og løse problemer.

1.6 Demokrati og medvirkning

Fri tilgang til informasjon og kunnskap (informasjonsfrihet) og evne til å vurdere informasjonen kritisk (informasjonskompetanse) er grunnpilarer for et demokratisk samfunn. Uten informasjonsfrihet og informasjonskompetanse kan vi ikke vurdere ulike alternativer opp mot hverandre, vi blir sårbare for propaganda, desinformasjon og falske nyheter. Bibliotekene er samfunnets portvokter for informasjonsfrihet, og skolebibliotek er en ideell arena for å tilegne seg informasjonskompetanse.

Vi foreslår følgende tillegg til kapittel 1.6:

Informasjonsfrihet og informasjonskompetanse er grunnpilarer for et demokratisk samfunn. Skolen skal sørge for fri tilgang til informasjon tilpasset elevenes kunnskapsnivå, og lære elevene å vurdere informasjonen og informasjonskildene med et kritisk blikk.

Med hilsen
Seksjon for allmenn kultur

Jon Inge Zazzera
seksjonssjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Bruk vår referanse/vårt saksnr når du svarer på brevet